Hür Gençlik

HÜR BİR TAHSİL, HAKİKÎ BİR HÜRRİYET, DEVAMLI BİR SULH İÇİN..

YIL: 1 — SAYI: 7 | 1 MAYIS 1950 | FİATI 20 KURUŞ

İrtica karşısında bizi bulacak!.

ÇAĞRI

Memleketimizin içinde bunaldığı ekonomik ve politik çıkmazı müsait bulan irtica kuvvetleri artık hayâsızca ortaya çıkmış bulunuyor .Mareşalin cenaze töreninde gördüklerimiz bunun en yakın misalidir. 40-50 kişinin üzerine yükletilerek ört - bas edilmek istenilen bu meselenin asıl mes'uliyeti, halkımız üzerindeki tahakkümlerini hiç olmazsa bir müddet daha de - vam ettirebilmek için irticaa ve onun en tabii müttefiki olan Faşizme sarılan müspet ilim ve demokrasi düşmanlarınındır. Siyasi partilerin, emirlerindeki teşekküllerin ve gazetelerin inkilâba bağlılık iddiasile yayınladıkları demeçler ve beyannamelerle bu gerçek gizlenemez.

Halkımızı afyonlıyarak kurtuluş yollarını tıkamağa çalışan kara kuvvet bütün silâhlarile teçhiz edilmiştir.

Genç arkadaş!

Tehlike büyük ve ciddidir. Bütün bunlara seyirci kalıp bir kenara çekilmek irticaın hizmetinde olmak demektir. Atatür - ke ve inkilâba ihanet demektir.

Biricik çıkar yol vatanını, milletini gerçekten seven ,kuvvetini ondan alan, kurtuluşunu onun kurtuluşunda bulan devrimci Atatürk gençliğinin irticaa karşı açtığı amansız savaşı benimsemek, onu desteklemektir.

Genç arkadaş! Hür ve aydın gençliğin saflarına sen de katıl..

HÜR GENÇLİK

Onu körükleyenler bugün sahte düşmanlıklarile aydın gençliği aldatamaz

Mareşalın ölümünü bahane ederek irtica İstanbul ve Ankarada bir kuvvet denemesi yaptı. Tekbir çığlıkları arapça ezanlar, tarikatçıler, softalar, sarıklı hocalar, dervişler ilh.. hepsi kendini şöyle bir gösteriverdi. Hâdiseleri iç yüzlerile gören ve gösterenlerin dışında, halkımızla en ufak bir ilişiği bulunmayan, sadece kâr gâyesi güden, irticaın ve faşizmin hizmetindeki mürteci basın da iğrenç mahiyetini bir kere daha açığa vurarak bu inkilâb düşmanı hortlayışı, bir halk ve gençlik hareketi olarak tefsire yeltendi. Türk halkını, Türk gençliğini mürteci gösterecek kadar hayâsızlaşan bu basının o her günkü hile ve yalan dolu manşetleri bir tarafa, esas mesele şudur:.

Halkımız Fevzi Paşayı İstiklâl savaşımızda mürteci İstanbul hükûmetine yani hilâfete cephe alarak kendisile beraber Mustafa Kemalin saflarında empryalizme karşı dövüştüğü için tutar, onu bu bakımdan sever. Gene İstiklâl Savaşından bu yana inkılâbcı hamlelerin durdurulup gerisin geriye gidildiğini, yaşama imkânlarının günden güne azaldığını gören halkımız, geç te olsa muhalefete geçtiği için Mareşali gene tuttu, gene sevdi.

Fakat bilhassa son yıllarda farkına vardı ki, kendilerine birer kkurtarıcı diye baktığı muhalif geçinen teşekküller onu temsil etmiyorlar, hilecidirler, inkilâp aleyhtarı kara kuvvetlerin elinde danışıklı döğüş işler çevirirler. Adı geçen demokrasi sadece bir oyundur. Gene aldatıldığını anlar... Yeis içindedir... Şaşırmıştır... Hayat pahalılığı işsizlik, hastalık, ölüm son haddini bulmuştur.

İşte halkımız böyle bir gününde tuttu-

(Devamı 6 da)

SEÇİM VE TALEBELER

İ.Y.T.G.D. başkanı talebe, vatandaş olarak seçimden birşey beklenemiyeceğini söyledi

Vatan gazetesinin yaklaşan genel seçimler dolayısile muhtelif sınıf ve mesleklere mensup vatandaşlar arasında açtığı «seçim plâtformu anketi» ne Teknik Üniversite talebelerinden «İstanbul Yüksek Tahsil Gençlik Derneği» başkanı ve dergimizin yazarlarından İlhan Berktay, bir talebe ve vatandaş olarak aşağıdaki cevabı vermiştir:

«Üniversiteli talebeler her şeyden önce yüksek tahsilin paralı bir zümrenin elinden kurtarılıp halka açılmasını istiyor.

Bugün memleketimizde hüküm süren ekonomik ve siyasi ,çıkmaz üniversitelerimize de tesir ederek inkilâpçı ve aydın gençliği mürteci anti demokratik zihniyetin baskısı altında tutmaktadır. Eğitim problemlerimizin halli, bu ekonomik ve siyasi çıkmazın düzenlenmesine bağlıdır.

Geçen 4 yıldaki faaliyetleri meclisteki durumları nihayet seçim kampanyaları mevcut partilerin müspet bir program ve görüşe sahip olmadıklarını göstermiştir.

Aralarında program bakımından esaslı bir ayrılık bulunmayan bu partilerin, iktidara hangisi geçerse geçsin, bu durumu düzeltebileceğine kani değiliz. Biz, halkın menfaatlerinden kuvvetini almayan bu partilere değil, halkımıza, inkilâpçı ve aydın gençliğe güveniyoruz.»

Harç dâvamız

Paralı yapmak suretile öğretimi sadece kesesi dolgun bir zümrenin metaı haline getiren memleketlerde, öğrenciler, harç sisteminin kaldırılması için devamlı mücâdele etmektedirler.

Üniversitelerimizde harç sisteminin kabul edilmesinden beri yurdumuzda da dar gelirli ailelerin, köylünün; işçinin, yâni bu memleket halkının %95inin çocuklarının zaten dar olan yüksek tahsil imkânları bir kat daha daraltılmıştır. Bu meseleyi ilk defa ele alan İstanbul Yüksek Tahsil Gençlik Derneğinin, harçların kaldırılması, hiç olmazsa sembolik bir miktara indirilmesi için yaptığı müracaata —esbabı mucibesiz bir cevabın talebe efkârını tatmin edemiyeceği bildirilmiş olduğu halde—

(Devamı 7 ncide)

Kurulu,unun 10 uncu yıldönümünde

Köy enstitüleri ve Mahmut Makal

Bugünlerde Köy Enstitülerinin onuncu yılı kutlandı; Halbuki bu müesseselerin on yıllık tarihi pek kutlanacak gibi değil. Enstitüler büyük emel ve iddialarla kurulmuştu. Memleketin ezeli, köyü kalkındırma davâsı bu yoldan halledilecekti. Modern ziraat usullerini ve demircilikle doğramacılık.. gibi küçük sanatları öğrenen Köy Enstitüsü mezunu tâyin edildiği köyde örnek bir ziraatçı olacak, bu yeni usulleri ve sanatları köye sokacak ve yerleştirecekti.

Bir netice almak bakımından on yıl kâfi derecede uzun bir zamandır. Bu müddet zarfında köylerimizin kalkınmak şöyle dursun, bilâkis hayat standardı bakımından gerilediği, daha da fakirleştiği görülüyor. Bu şekilde köyü kalkındırma dâvasının iflâsını derinden duyan genç köy öğretmeni Mahmut Makal küçük kitabiyle bu hakikâti haykırmıştır. Kendisini hapishanede ziyaret eden gazete muhabirine diyor ki: **«Bize beş yıllık öğretim hayatımızda şunu aşılamıya çalıştılar: Köye koşunuz, köyü cehaletten; pisikten ve sefaletten siz kurtaracaksınız. İşte diplomalarımızı alırken kısaca bu üç kelime ile ifade edilen idealimız adına and içtik... Üçyıldır durmadan didindim. Gündüz çalıştım, gece kendimi, vicdanımdan gelen sesi dinledim. Kararım şu oldu: Bu davâ bir iki kişinin gayretile halledilemez. Onu bütün milletin gözü önüne sermek lâzımdır.»**

Mahmut Makal kitabından «gocunanlar» bulunduğuna hayret ediyor. Hakikatlerin anlaşılması ve anlatılması istenmediğini bu on yedi yaşındaki tecrübesiz köy çocuğu ne bilsin?

Köy Enstitüleri köy kalkınma davâsını zaten halledemezdi. Zira sosyal değişme ve gelişme bahsinde eğitim ancak yardımcı bir vasıtadır. Köylerimizin ekonomik ve teknik durumu şümullü ve sistemli bir şekilde geliştirilmedikçe ve diğer bütün kültür vasıtaları seferber edilmedikçe; okul kendi başına bir iş göremez.

Köy Enstitülerinin kuruluşu bu bakımdan hatalı idiyse de, yeni bir tip eğitim müessesesi olarak şüphesiz ki, hayırlı ve ileri bir adımdı. Orta okul ve liselerin kitabi ve ezberci öğretimine karşılık köy enstitülerinde nazariye ve tatbikatın birbirine bağlandığı ve birbirini tamamladığı bir öğretim sistemi güdülüyordu. Orta okul ve liselerde görülen otoriter disipline karşılık Köy Enstitülerinde daha demokratik bir disiplin tatbik ediliyordu. Öğrencilerle öğretmenler arasında bir iş birliği ve arkadaşlık münâsebeti vardı. Fikri tecessüs, öğrenme hevesi ve serbest münâkaşa havası Enstitülerin başlıca vasfı idi. Küçük kitabı umulmadık akisler bırakan Mahmut Makalda büyük bir kitap ve okuma merakı görüyoruz; bu hal, bir Köy Enstitüsü öğrencisi veya mezunu için istisnai değildir. Köy Enstitüsü öğrencilerinde şehirlerin liseli hattâ üniversiteli gençlerinde az rastlanan bir kitap sevgisi ve öğrenme merakı görülüyordu. Köy Enstitüleri köy kalkınması dâvası bakımından değil, fakat Eğitim hayatımızın ve müesseselerimizin gelişmesi ve ilerlemesi bakımından ümit verici idi.

Bu durum 1946 ya kadar devam etti. Memleketimizin siyasi, ekonomik ve kültürel alanlarında beliren gerileme hareketi Köy Enstitülerine de geldi çattı. 946 seçimlerinden sonra Reşad Şemsettin Sirer Eğitim Bakanı oldu. İlk iş olarak Enstitüleri adeta tarümar etti. Bu müesseselerin kurucusu İsmail Hakkı Tonguç'u ilk öğretim umum-müdürlüğünden, bir çok değerli öğretmenleri de Enstitülerden uzaklaştırdı. Enstitü kütüphaneleri tarandı, **«muzır»** kitaplar kaldırıldı. Hasanoğlan Köy Enstitüsünün yüksek kısmı dağıtıldı. Kısaca Enstitülerin kolu kanadı kesilip kuşa benzetildi. Memleketimizin eğitiminde yeni bir çığır açılması ümidi de böylece ortadan kalktı.

Mahmut Makal, Köy Enstitülerinin bbu ilk devresinin mahsulüdür. Ondaki okuma yazma sevgisi, görüş kudreti ve gördükerini ve düşündüklerini söyleme cesareti yukarıda da belirttiğimiz gibi Enstitülerin ilk devrede geliştirdikleri hasletlerdir. Bunlar sayesinde Mahmut Makal köyün gerçeklerini görebilmiş, bu görüşlerinden doğru bir sonuca -köyü öğretmenin kalkındıramıyacağı sonucuna- varmış ve bu gerçeklerle götürdükleri sonucu açıkça yazmak cesaretini göstermiştir. Mahmut Makal, kitabında, çıkar yol göremiyor ve gösteremiyorsa, bu derece bir olgunluğu 17 yaşındaki bir gençten beklemek insafsızlık olur. Mahmut Makal gibi kafası uyanık ve sağlam ve kafasiyle hayatını köy dâvasına vakfetmeye gönüllü köy çocukklarının yetişmesi memleketimiz için bir kazançtır. Şimdiden sonra Köy Enstitülerinde Mahmut Makallar pek yetişmiyecektir. Zaten yetişmesi istenmediği içindir ki, Enstitüler bugünkü hale sokulmuştur.

F. SABRİ

Hapishane mukayyidi

Yanarak
yanarak parmakları şerarelerden
insan yüreklerine dokundu bu elleri

yirmi beş senedir
yani bir rubu asır

hapisane kaleminde mukayyit kulunuzun
İnsan oğlunun ömrü

belki lüzumundan fazla kısa
belki lüzumundan fazla uzun,

Bir tek daha içelim.
«Ağlamaktan!....
ağlamaktan yine zehr oldu şarabım bu gece.»
Kalktı Bebek tramvayı Eminönünden;
zifiri karanlık Balık pazarı.
Meyhanenin camlarında yağmur yağıyor.
«Ruhum,
havada yaprağa döndürdü rüzgâr beni!..»
Muallim Naci merhum:
«Bu hayı huy

Bu hayı huy neden?. .

Ve insanlar neden dolayı
şu tabakta yatan uskumru gibi mahzun..»
Kıyamet günü
Kıyamet günü bir suali var azraile
hapisane kaleminde mukayyit kulunuzun...
Bir tek daha içelim...
Hiç adam asılırken gördünüz mü?..
Yarın bir tane asacağız

şafakla beraber.

Abdülhamit

atardı tıbbiye talebelerini Sarayburnundan.

Akıntı götürmüş çuvalları bulamadılar.
Çok adam

çok adam asıldı hürriyette.

Eskiden köprübaşında asarlardı,
bugün Sultanahmette.
Bir tek daha içelim.
«İstanbul şehrinin yoktur menendi ,
ademin canlar katar abu havası canına...
demiş
demiş şair Nedim efendi.

Nâzım Hikmetin kurtarılması için dünya halk oyu sesini yükseltti

Yazan: N. SARGIN

Dünyanın en büyük halkçı şairlerinden biri olan ve yazdığı şiir: destan, piyes, deneme gibi her çeşitten eserlerinde Türk halkının sefalet ve ıstırabını dile getiren sayılı düşünür Nâzım Hikmet'in haksız ve kanunssuz mahkûmiyetinin biran önce kaldırılması ve serbest bırakılması için dünyanın bütün demokrat aydınları seferber oldu. Fransada **«Nâzım Hikmeti kurtarma ve eserlerini yayma komitesi»** kuruldu. Romada toplanan **Sulh Taraftarları Kongresi** Nâzımı müdafaa etmenin barışı müdafaa demek olduğuna karar verdi. Adı geçen komitenin UNESCO'ya yaptığı müracaati desteklemek üzere hazırlanan dilekçeye dünyadaki her renk ve milletten her meslek ve sınıftan tanınmış sanat ve kültür adamları, yazıcılar, siyasetçiler, aydınlar imza koydular. Bunların arasında halkımızın da yakından tanıdığı **Aragon, Picasso, Joliot Curie, P. Nenni** gibi isimlerin yanında **«F S M» (Dünya Sendikalar Federasyonu) sekreketi, Milletlerarası gazeteciler birliği» başkanı; «Sulh müdafileri Millî konseyi» «Yazar ve gazeteciler millî komitesi» , «Şahne Sanatkârları millî federasyonu», «Dramatik Tenkitçiler derneği», (Fransa), «Hamburg Dok İşçileri» (Batı Almanya), «Gençlik Hareketi, (Hollanda); «İtalyan Kadınları Birliği», (İtalya); «Belçika Sulh taraftarları topluluğu» (Belçika), «Genel İşçi Birliği» (Tunus)** gibi bir çok millî ve milletlerarası teşekküllerin başkan ve genel sekreterleri, ve dünyanın her köşesinden tanınmış aydınlar bulunuyordu. Mitingler, gösteriler yapıldı; yazılar yazıldı; şiirler ve tanıtma toplantıları tertip edildi. Ayrıca **«Dünya Demokrat Gençler Federasyonu»** (WFDY), **«Enternasyonal Talebeb Birliği»** (IUS), **«Dünya Demokrat Hukukçular Derneği», «Kıbrıs Türk İşçi Sendikaları Birliği»** ve daha bir çok millî ve milletlerarası teşekküller milyonlarca üyeleri adına Türkiye Cumhurbaşkanı Başbakanı ve T. B. M. M. Başkanına müracaatlerde bulundular. Dünya halk vicdanında derin yankılar uyandıran bu hareketler, memleketimizde de tesirini gösterdi. Nâzımın etrafında hüküm süren terör barajı yıkıldı:

13 yıldanberi bir nebze olsun bahsedilmesi bile **tabu** olan bu açık kanunsuzluk olayı günün konusu oldu. Devamlı yayınlar yapıldı ve herkes çıkacak olan «af kanunu» ile haksızlığın daha fazla devam etmeyeceğine inandı. Fakat af kanunu malûm âkibete uğradı. Nâzım, millete gönderdiği son istidasını canile pullayarak, uzun zamandanberi geciktirdiği kararını tatbike açlık grevine başladı. Artık susulamazdı. Yıkıcı terör havasının uyuşturduğu, ürküttüğü aydınlar bile Nâzımın göz göre göre ölüme terkedilmesine seyirci kalmağa, kendi ve gelecek nesillerini ebediyen lekeliyecek bu kara damgayı taşımağa razı olamadılar; Üniversitelerimizin tanınmış profesörleri; ressam, heykeltraş, artist... gibi sanatçılar; yazıcı doktor, avukat.. gibi her meslekten **İstanbul Ankara ve İzmir aydınları** birleşerek Cumhurbaşkanlığına müracaat ettiler. Talebe saflarında her demokrat ve ileri hareketin öncüsü olan **«İstanbul Yüksek Tahsil Gençlik Derneği»** de Cumhurbaşkanına, Başbakana ve Bursa Cumhuriyet Savcılığına telgraflar çekerek Meclisin toplanmasını ve Nâzımın derhal serbest bırakılmasını talep etti. **Talebeler** kendi okullarında imza toplama yarışına çıktılar. Memleketimiz halk oyu da bütün baskıya rağmen, aydın, genç ve talebe gibi temsilcilerinin ağzından sesini yükseltiyordu. Terörcüler korktular, birleşik kuvveti yıkmağa, parçalamağa çalıştılar. Emirlerindeki kuklalara malûm teraneli beyannameler karalattıdılar, ustaşı olduklarıher türlü zorbalığı esirgememeleri için direktifler verdiler. Fakat boşuna yoruluyorlardı. Birleşik cephe bir çığ gibi geliyti; her gün yeni yeni gruplar harekete katıldılar. Dergimize ve bütün basına müracaatlar, protestolar, mektuplar yağdı ,,

Artık hiçbir şahıs veya zümre, hiç bir meselede, iktidarı tamamen nefsinde topladığına nekadar inanırsa inansın, elinin altında kanunî ve kanunsuz her türlü imkân ne kadar bulunursa bulunsun, zorba kuklaları hayâsızlıklarını ne kadar arttırırsa arttırsın; halk oyu denen bu büyük kuvveti hesaba katmamazlık edemez. Ağızlar kilitlense bile vicdanlar konuşacaktır

Hareket durmadı, durmayacak. Tâki, bu kara leke siline, toplumun bütün fertleri için bir tehdit teşkil eden bu haksızlık tâmir edile....

İ. Y. T. G. D. nin Müracaatı

Sayın İsmet İnönü,
Cumhurbaşkanı
ANKARA

Büyük şair Nâzım Hikmet misli görülmemiş bir adlî hata yüzünden 13 yıldan beri hapiste tutulmaktadır. Memleketimiz ve dünya halk oyunda büyük bir teessür ve tepki yaratan bu hale son vermek üzere geri kalan af kanununun çıkarılması için biran evvel Büyük Millet Meclisini toplamanızı, bu müddet zarfında da hayatı tehlikede olduğundan Nâzım Hikmetin cezasının infazının durdurulmasına tavassutunuzu rica ederiz.

İstanbul Yüksek Tahsil
Gençlik Derneği

(Not: Ayni mealde telgraflar T. B. M. M. Başkanı sayın Şükrü Saracoğlu ile Bursa Cumhuriyet Savcılığına da çekilmiş bulunmaktadır.)

Enternasyonal Talebe Birliği

Exec/Sec
Gro/mad/dp
Türkiye Cumhuriyeti Başbakanına:

Muhterem Başkan,

60 memleketin üç buçuk milyon azasını içine alan dünya talebelerinin temsili teşkilâtı olan Enternasyonal Talebe Birliği (İ U S), Türk şairi Nâzım Hikmetin 1937 de mahkûm edildiğini ve halâ hapiste olup insanlığa yakışmıyacak şartlar altında saklanmakta olduğunu öğrenmiştir. Nâzım Hikmetin, Türk halkının ıstırabını sefaletini anlatan antimilitarist şiirlerinden dolayı matbuat suçu ile itham edilerek .bir harp gemisinde gizli bir askeri mahkeme tarafından mahkûm edilmiş ve halen mahkûmiyetini doldurmuş olduğunu haber almış bulunuyoruz. Adli usul ve muhakemenin kendisi, Türk hükûmetinin de imzalamış olduğu Birleşmiş Milletlerin kabul ettiği İnsan Hakları Beyannamesine şiddetle karşı gelen şeylerdir.

Bu sebeple, Enternasyonal Talebe Birliği, Nâzım Hikmetin derhal serbest bırakılmasını ve bu gayri kanunî kararın değiştirilmesini talep eder.

Muhterem Başkan, sizden bir kere daha bu meseleyi acele nazarı itibare almamızı dica ediyoruz ve hükûmetinizin ricamızı dinliyeceğini ve Nâzım Hikmet adilâne davranacağını samimi şekilde ümit ediyoruz.

Enternasyonal Talebe Birliği adına
Thomas Madden
Daimi Sekreter
Josef Grohman
Başkan

Cumhurbaşkanlığı, Başbakanlık ve T. B. M. M. başkanlığına

Büyük sanat ve düşünce adamı, insanlık ve halk dostu Nâzım Hikmet 13 yıldanberi hürriyetinden mahrum tutulmakta ve hapishanede sıhhati günden güne çürütülmektedir. Bu gerçek idealistin uöradığı haksızlık ve hele onun bir an evvel serbest bırakılması için yapılan teşebbüslere karşı baş vurulan oyalama politikası gerek dünya, gerekse Türkiye halk oylarında derin bir tepki ve teessür uyandırmıştır. Biz, aşağıda imzaları bulunan, Türkiye inkilâpçı, demokrat yüksek okul ve üniversite gençleri, halkların gösterdikleri tepki ve teessüre katılır, Uçzım Hikmetin serbest bırakılması için kanunların size verdiği yetkiye dayanarak harekete geçmenizi saygıyla dileriz.

Dünya Gençl

İstanbul Yüksek Tahsil Gençlik Derneğinden haberler

REKTÖRLE KONUŞMA

★ İstanbul Yüksek Tahsil Gençlik Derneği temsilcileri İstanbul Üniversitesi Rektörü Ömer Celâl Sarç ile talebe meseleleri ve talebe dernekleri hakkında bir görüşme yapmıştır. Muhabirimizle görüşen dernek temsilcisi bu konuşma hakkında şunları anlatmıştır:

Görüşmenin sıklet merkezini talebe teşekkülleri arasında guzetilen tefrik teşkil etmiştir. Biz talebe teşekkülleri arasında da tefrik gözetilmemesi hakkında senatonun aldığı karara uyulmadığını, çünkü şimdiye kadar resmi günlerde İstanbul Üniversitesini temsil etmek için derneğimizin müracaatlarının gözönüne alınmadığını, (son olarak 18 mart Çanakkale zaferinde) ve daima İstanbul Üniversitesi Talebe Birliğinin (İ Ü T B) yollandığını, Rektörlükçe cemiyetlere yapılan yardımlardan yanlızca bu birliğin istifade ettiğini, talebeye yapılan bağış ve yardımların tevzii işinin Rektörlük vasıtasiyle bunlara devredildiğini, Marmara lokalinin Üniversiteye ait olduğu halde bu imtiyazlı birliğe hibe edildiğini, yeni yapılan kantinin işletme ve imtiyazının da verileceğini belirttik. Münakaşalarımız sonunda Rektör senatonun bilmediğimiz bir kararından bahsedince iş aydınlandı. Meğerse talebelerle idari makamlar arasında münasebetin teessüsü için İ Ü T B ne rüchan hakkı tanımış.

Halbuki bu teşekkülün faaliyetleri meydandadır. Yılda beş on çay ve balo, tebrik ve bağlılık telgrafları, bütün irtica hareketlerini alkışlamak, halkımızın ve gençliğin, kalkınmamız, sömürülmekten kurtulmamız için giriştiği hareketleri kanun dışı baskılarla baltalıyarak demokrasi ve halk düşmanlarının hizmetkârlığını yapmak. Bu husustaki misaller bütün talebelerce malûmdur. Hele Mareşalın ölümünden sonraki hâdiseler bunların iç yüzlerini bir daha ortaya koydu. Hiç bir ileri hareketi desteklemiyen ve açıktan açığa bunlara karşı cephe alan bu birlik eline geçen paraları—ki bunlar halkımızın ve talebelerin sırtından elde edilmiştir— har vurup harman savurdu. Tahsisatlar ,lüks mobilyalar, telefonlar bu paralardan çıkmıştır. Bütün ihtimamlarına rağmen daha evvel ellerinde bulunan lokantadaki suistimalleri ,çay ve balolardaki açıkları gizleyemediler. Bunları bir yana bırakırsak şimdiye kadar halkımız ve talebeler yararına ne yaptı bunlar? Harç sistemi yüzünden okuyamıyan talebelerin haklarınımı korudular? Barınacak yeri olmıyan, günlük gıdasını temin edemiyen, okuyacak kitabı olmıyan talebeye hangisini temin ettiler. Halbuki ellerine geçen paralar bu teşebbüslere girişebilecek kadar fazladır. Şimdi de kantinden elde edecekleri kârları ,çay ve balo açıklarına kapayacaklar. • Bu kâr talebe menfaatlerine de

(Dvamı 6 ncıda)

Aydın gençliğin mürtecilere cevabı

İYTGD nin beyannamesi

19/IV/950 günü toplanan Derneğimiz yönetim kurulu, son günlerde memleket efkârını meşgul eden Nâzım Hikmet'in affı meselesi hakkında ve Mareşal Fevzi Çakmağın ölümü dolayısiyle yapılan irtica gösterileri karşısında bir çok talebe teşekkülleri tarafından yayınlanan beyannamelerin olayları objektif olarak aksettirmediğini kaydeder. Mili Türk Talebe Birliği Edebiyat Derneğinin gençlik, aydınlarımız ve Derneğimiz hakkında kullandığı küstahça lisanı tahkib der. Bu mesele'erde ki görüşlerini halk oyu önünde açıklamayı vazife bilir.

1 — Nâzım Hikmet'in mahkûmiyetinin kanuna uygunsuzlugu memleketimizde ve bütün dünyada açıkça bilinmektedir. Nâzım Hikmetin kurtarılması için imza toplayan ve imza atan ta'ebelere «kandırılmış» diyenler bizzat mürteci unsurlar veya bunlar tarafından kandırılmış zavallılardır. Aydın gençliği bu hareketinden dolayı tebrik eder ve bu iğrenç isnattan tenzih ederiz:

2 — Adaletle beraber olan aydınlarımızın gaflet ve şaşkınlık halinde olduğunu iddia eden'er adaletten hoşlanmayan, hürriyet ve demokrasi yolunda kendilerine düşen ödevi anlayamıyacak kadar gaflet ve şaşkınlık içinde bulunanlardır. Derneğimiz ileri fikir ve hareketleri destekliyen aydınlarımıza sevgi'erini sunar,

3 — Gençliğin gercek menfaatlerini temsil etmek şerefi, nizamnamesinde Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Beyannamesini benimseyen «Her türlü geri fikir ve hareketlere karşı savaşan» derneğimize aittir. Bu sebeple derneğimiz, gayelerinin Millî Türk Talebe Birliği Edebiyat Fakültesi Derneği idarecilerinin ,düşünce ve gayeleriyle «taban tabana zıt» oluşuyla iftihar eder.

4—Mareşalın ölümünden faydalanarak yapılan irtica hareketleriyle yan'ız hür ve inkilâpçı gençliğin ilgisi yoktur. Gerek Millî Türk Talebe Birliğinin. gerek İstanbul Üniversitesi Ta'ebe Birliğinin bu hareketlerle ilgileri olmadığı yolundaki beyannameleri zevahiri kurtarma gayretkeşliğidir. Derneğimiz şimdiye kadar hiçbir ileri hareketi desteklemiyen mezkûr teşekküllerin bu hareketin sorumluluğunda payları olduğunu halk oyuna ilân eder.

Genel Sekreter
Vecdi Özgüner

T. M. T. F. kongresi

Mart sonunda İzmirde Türkiye Milli Talebe Federasyonu (T.M.T.F.) genel kongresi yapıldı. Türkiye Yüksek Tahsil Talebelerini, hattâ bütün memleket gençliğini temsil idiasiyle ortaya atılan bu teşekkülün kongresi de, bütün gürültüsüne rağmen gençliğin ve talebelerin ihtiyaçlarına cevap vermekten; dolayısiyle on'arı temsil etmekten ne kadar uzak olduğunu gösterdi.

Önümüzdeki yıl birkaç milyar dere mihmandar yetiştirme, Üniversitelilerin sigortalanması, malûm ve yanlış bir esasa dayanan Anadoluyu fiilen ve fikren kalkındırma, federasyonun senelik faaliyetini teşkil edecektir, Bunların gençliğin ihtiyaçlariyle hemen hiç bir ilgisi yoktur. Bugün gençliğin ekseriyeti serbestçe eğitim görme hakkından, mevcudiyetini idame ettirecek maddi imkânlardan mahrumdur. Hastalık gençliği kemiriyor. İrtica alabildiğine yürüyor. İleri fikir ve hareketler baskı altındadır. Bağımsızlığımız ciddi bir tehlikededir. Bunlara cevap vermiyen federasyon ancak; şahsi menfaatleri uğruna halkı ve gençliği bu duruma sokan, bir avuç bezirgânın kuklası rolünü oynamaktadır...

Federasyonun bu karakterini ağustosta İstanbulda yapılacak Dünya Gençlik Birliği (WAY) kongresine sunulmak üzere hazırlanan, Türk tezinde de açıkça görmek kabildir...

Üç maddelik tezin ikincisi şöyle idi: «Demirperde gerisindeki gençliği, insan hakları ve fikir hürriyeti hakkında aydınlatmak için; muayyen band ve dalgalarla neşriyat yapmak, sefaretler vasıtasile broşürler ve bültenler sokmak». Bunların gerçekleştirilemiyeceği, ve ne derece siyasi oldukları bir yana; bu teze hâkim olan görüşün; dünya halkları ve gençliğini demir perde berisi ve ötesi diye ikiye ayrılmış gösteren ve her iki taraftaki yığınları yakın bir savaşa hazırlık olarak birbirlerine düşman kılmak isteyen tekelci emperyalistlerin görüşüne uygunluğu açıktır...

Halbuki dünya halklarının faşizme karşı giriştikleri savaşın yaraları henüz kapanmadı. Dünya -

(Devamı 7 de)

ik Haberleri

ikinci Dünya Gençlik Kongresi

«Federasyonun Dünya Gençlik Kongresinden beri yaptığı faaliyetleri ve barış, demokrasi, millî bağımsızlık ve gençliğe iyi bir hayat temin etmek için yapılan mücadeledeki ödevlerini» ele alan WFDYnin İkinci Kongresi iki Eylûlde Budapeştede toplandı.

Kongrede 188 teşkilâtı temsil eden 72 memleketin 637 delegesi kongreye iştirak etti. Bunların arasında 195 talebe, 28 genç işçi ve köylü; 96 serbest işçi; 17 fenci ve teknisyen 20 tane de artist ve sanatkâr bulunmaktaydı.

W F D Y (DÜNYA DEMOKRAT GENÇLİK FEDERASYONU NEDİR...

1945 de Londrada yapılan açılış kongresine 437 delege; 63 memleketin 30 milyon gencini temsil eden 148 müşahit iştirak etmişti. 637 delegenin 96 müşahidin ve 72 memleketin diğer 42 mümessilinin iştirak ettiği Budapeşte kongresi 60 milyon genç adına konuştu. İki kongre arasındaki müddet zarfında 100 teşkilât WFDY ye üye oldu. Bu rakkamlar demokrat gençlerin birleşme yolunda kaydettiği ilerlemeyi açıkça göstermektedir. WFDY dört sene zarfında bütün memleketlerin ve kıtaların çeşitli dini ve siyasi görüşüne sahip olan gençlerini birleştiren yegâne milletlerarası ve mücadeleci gençlik teşkilâtı olmuştur...

WFDY nin başkanı Guy de Boysson WFDY kurulunda raporunu takdim ederken «Birinci Kongrede formüle edilen siyasetimiz demokrat gençlerin menfaatine uygundur» dedi.

Federasyonun ortaya koymuş olduğu gayelerin temelleri faşizme karşı çarpışan gençler tarafından harbin sonun da atılmıştır.

Demokrasi, barış, millî bağımsızlık, gençler arasında anlaşma ve milletlerarası işbirliği faşizmin her türlü kalıntılarına son verme olan bu gayeler gençlerin değerli emellerine uygundur. WFDY nin şimdiye kadar yapmış olduğu faaliyetler bunun doğruluğunu gösterir...

1947 de yapılan Prag festivali, gençlere bu gayeleri ele alma ve onun için mücadele etme arzularını gösterme fırsatını vemişir.

1948 de WFDY ve İUS güney doğu Asyada gençlik ve öğrenci konferansını tertip etti. Bu konferans millî bağımsızlık, sömürgeciliğin sebep olduğu baskıya, sefalete, açlığa karşı hep beraber mücadele eden gençliğin ve öğrencilerin yaptığı büyük nümayiştir. Ayni verimli iş birliği Lâtin Amerikan Gençliğini ve öğrencileri konferansını da harekete getirdi.

WFDY 1948 Ağustosunda warşovada Çalışan Gençlerin konferansını tertipledi. Bu konferans; genç işçilerin, işsizlik ve sefalet aleyhinde ve bir meslek öğrenmek için Gkolaylık gösterilmesi ve eğitimi içine alan daha iyi yaşamak şartları lehine yapılan hareketlerin esasını belirtiyordu ...

Budapeşte Festivali WFDY ve İUS un demokrat gençlerin ve öğrencilerin üç senelik iş birliği gayretlerinin sağladığı beraberliği ve sağlamlığı gösterir.

WFDY, sömürgeciliğe ve faşizme karşı mücadele eden gençlerin dayanışma hareketine önderlik eder... Budapeşte kongresi bu hareketi tekrarlama ve gelecekteki gelişmenin temellerini kurmak için toplanmıştır...

Kongreye iştirak edenler

Kongreye dünyanın her tarafından çeşitli siyasi ve dini görüşleri olan gençler iştirak etti. Kanadadan Avusturalyadan, Amerikadan genç Hiristiyanlar; bir çok memleketlerden genç komünistler Arjantinden genç katolikler; İtalyadan genç sosyalistler; Şimali Afrikadan ve diğer memleketlerden genç Müslümanlar bu kongreye iştirak ettiler...

Gelenler arasında Dünya İşçi Birliği Federasyonunun; Dünya Demokrat Kadınlar Federasyonunun; Milletlerarası Gazeteciler Teşekkülünün; Genç Hıristiyanlar Yardım Cemiyetinin temsilcileri var...

Milletlerarası Talebe Birliği Kongre çalışmalarına tam kadro ile iştirak etti.

Çeşitli memleketlerin delegeleri iyi bir istikbal: devamlı bir barış yolunda mücadele eden gençlerin en seçkin temsilcileriydi .

Bilhassa faşizme karşı carpışmış olan memleketlerin kahraman mücadeleci ve partizanlarından bir çok gençler bulunmaktaydı...

Yunanistan ve İspanya da faşizme karşı savaşan gençlerin temsilcileri bulunmaktaydı...

Bir cok temsilciler de gençlerin millî bağımsızlık icin mücadele ettiği sömürgelerden geldiler

Fransa İtaya ve Amerika gibi memleketlerin gençleri baskı siyasetine; işsizlik: sefalet ve daimi güvensizliği arttıran yeni bir dünya harbi hazırlıklarına karşı mücadele ediyorlar. İki Hollandalı delege; Endonezyadaki harbin aleyhinde oldukları için mahkûm edildiklerinden kongreye iştirak edememişlerdir. Bir Brezilyalı delege memleketinde basın hürriyeti için mücadele ettiğinden halâ hapistedir...

Halk Demokrasilerinden halkın yaşama seviyesinin yükselmesi ve devamlı bir barışın sağlanması için mücadele eden köylüler artistler; aydınlar gelmişti...

Delegelerin raporlarında yaratıcı işlerin yapıldığı yeni teknik metodların nasıl icad edildiği gösterildi. Onlar, memleketlerini yeniden kuranların yeni servetler kazandıranların ve halkına daha iyi hayat şartlarını temin edenlerin ön safındadırlar...

Bu misaller WFDY nin ne olduğu hakkında bir fikir verir WFDY devamlı bir barış, millî bağımsızlık daha iyi bir dünya için yaptığı devamlı bir sağlam mücadelesi ile çalışan insanların, işçilerin; köylü ve aydınların daha iyi hayat şartları için savaşanların; hâlâ sömürgeci ve faşist baskıya karşı savaşanların ve devamlı bir sulh için mücadele eden bütün herkesin itimadını kazandı...

Tahsilin Demokratlaştırılması

Öğrenciler demokrat bir tahsili ve iktisadi meselelerin hallini isterken; üniversiteye demokrat giriş sisteminin kabulü için mücade ediyorlar;

Bir çok memleketlerdeki işçilerin çocuklarının okula gönderilmelerine engel olan sistemin kaldırılmasını istiyorlar...

Kongre kararında bütün milletlerin teşkilâtlarını çocukların çalıştırılmasının önüne geçilmesi için mücadeleye dâvet etti Bu suretle çocuklar tahsile devam ve bir meslek elde etmek fırsatını kazanabileceklerdir.

Miktarca ve kıymetce bursların arttırılması Batı Avrupa ve baskı altındaki memleketlerdeki öğrencilerin başlıca istekleridir... Meselâ: bütün öğrenciler için bir tahsisatın ayrılması Fransız talebelerinin en önde gelen gayelerindendir...

Hic şüphesiz kongrenin bütün bu haber ve kararları gelecekleri ni müdafaa ve barışı bütün hücumlara karşı korumak için diğer bütün gençlikle olan bağlarını kuvvetlendirmeğe çalışan; dünyadaki bütün demokrat gençlik tarafından duyulacaktır...

World Student News'tan kısaltılmıştır

IUS konseyinden neler öğrendik ?

«Enternasyonal Talebe Birliği (İUS) nin son konsey toplantılarına Amerika Tıb Talebeleri Birliği adına katılan bir temsilcinin yazdığı ve IUS nin dergisi World Student News'in özel sayısında yayınlanan aşağıdaki yazının Amerikalı talebeleri olduğu kadar memleketimizin aydın talebelerini de yakından ilgilendireceğini ümit ediyoruz.»

H. G.

Geçenlerde sona eren İUS'in dördüncü konsey toplantısının manâsı Amerikalı talebeler için çok önemlidir. Önemi büyüktür. Çünkü; konsey, talebe teşekkülleri - nin milletlerarası biricik temsilçisi olarak doğrudan doğruya ve fiilen bütün dünya talebelerinin ihtiyaçlarını karşılamak için çalışan İUS'in, tamamen olgunlaşmış ve dünya talebelerinin ekseriyeti arasında hakimiyetini fazlalaştırarak gittikçe büyümekte olan bir teşkilât olduğunu ispat etmiştir. İkinci olarak Konsey, müzakere ve kararlarında, dünyanın her tarafındaki talebelerin, kendi ihtiyaçlarını karşılamak üzere hazırlanmış olan müşterek hareket programını ve müşterek gayelerini kabul ettirmesi lâzım geldiğini ve kabul ettirebileceklerini ve bütün gençlik için tam ve demokratik bir öğretim temin edebileceklerini açıkça gösterdi.

Bilhassa, son harp esnasında demokrat halklar tarafından meydana getirilmiş olan birlik ve arkadaşlığın hâtırasının silinmesi için gayretler sarfedilen bu günlerde talebelerin bu birliği unutmamış olmasının büyük bir önemi vardır. İUS, bu birliğin başarılarının canlı bir delilidir.

Üçüncü olarak, Konsey, gelecek yıl için beynelmilel talebe ihtiyaçları üzerine

(Devamı 8 incide)

Hocamızın öldürülmesi

«Gemisini kurtaran kaptan» düsturu ile hareket eden ve kendi menfaatleri bahasına binlerce kişinin haklarını ayakları altına almakta tereddüt etmeyen; ilim yanında, ilimsiz bir diplomaya önem veren bir zihniyet ve böyle bir zihniyetin esiri kişiler toplumun düşmanlarıdır.

Geçen ay bir Teknik Üniversite talebesi evvelce tedarik etmiş olduğu bir tabanca ile kendisine not vermedi diye barbarca hocasın öldürdü..

Aydın çevrelerde ve halk arasında teessür yaratan ve takbih edilen bu müessif katil olayının şimdiye kadar devam edegelmiş bir takım hâdiseler zincirinin bir devâmı mâhiyeti taşıdığını sezmemek mümkün değil.

Matbaa yıkılan ve yıktırılan, dükkân camları kırılan ve kırdırılan, rektör dövülen ve dövdürülen ve her türlü davranışlarda şuur yerine vahşet psikozunun hâkim olduğu ve bir kısım inkilâp düşmanı, mürteci tahrikçilerin gençliği istismara kalkıştığı bir memlekette, bir talebenin not vermedi diye hocasını öldürmesi hiç te beklenmedik bir netice değildir.

Zaman zaman toplûm için de baş gösteren bir takım olayların, o toplum fertleri psikolojisinde etkiler yaptığı ilmî bir gerçektir. Bu etkilerin neticeleri elbette yukarıda anlatılan şekilde olacaktır. Rektör dövülen bir yerde hoca öldürmemek için artık sebep kalmamıştır.

Biz buraya kadar belirttiğimiz hususların müessif katil olayının birinci sebebini teşkil ettiğine kaniiz. İkinci sebebe gelince:

Bunu, toplum strüktürünün kişileri ferdiyetçi, kendi menfaatlerinden gayrisini düşünemiyen ve barbar egoizmasına kapanmış birer otomat hâline getiren rekâbetçi zihniyetinde buluyoruz. «Gemisini kurtaran kaptan» düsturu ile hareket eden ve kendi menfaatleri bahasına binlerce kişinin haklarını ayaklar altına almakta, gasbetmekte bir dakika bile tereddüt etmiyen; muhtevalı bir şekil yanında; muhtevasız bir şekle, ilim yanında; ilimsiz bir diplomaya önem veren bir zihniyet ve böyle bir zihniyetin esiri kişiler toplumun düşmanlarıdırlar.

Bir talebenin hem de bir üniversite talebesinin not vermedi ve sınıfını geçirmedi diye hocasını öldürmesi, onun hayatla olan ilgisinin çürüklüğüne delâlet eder. Bütün bir hayatı bir diplomanın perspektifi ile mütâlaâ etmek kadar acınacak bir hâl yoktur. Meşhur ceza müelliflerinden birinin pek haklı olarak dediği gibi:

«Her toplum yapısı lâyık olduğu suçlu adedine mâliktir.» Bu bilginin de dahil olduğu pozitivist ceza doktrinleri suç işlemenin amillerini toplumun ekonomik ve sosyal strüktüründe buluyorlar. İleri aydınların vazifesi: Entellektüel yapıyı şuurlaştırmak, benci ve formaliter zihniyeti yıkmak, bu zihniyetin esiri kişileri hayatla, toplum meseleleriyle ilmin gerektirdiği şekilde ilgilenir bir hâle getirmek olmalıdır Biz profesörünü öldüren talebenin değil, onu bir otomat haline getiren şartların ve zihniyetin amansız düşmanıyız.

K. DAYAN

İstanbul Yüksek Tahsil Gençlik Derneğinden haberler

(Baş tarafı orta sayfada)

ğil zimamdarlarının debdebe ve saltanatı uğruna kullanıcaktır. Bunları genişletmek, kuruluşundan bu güne kadar yaptıkları her faaliyetlerine teşmil etmek mümkündür. Üniversitelerimizin muhtariyete kavuştuğu günden beri, muhtariyete çatmağa yeltenen böyle bir liğe seneto tarafından bir rüçhan hakkı tanınarak eski bağımlı devrin imtiyazlarının tekrar iadesi kabul edilemez.

Derneğimiz kurulduğu günden beri talebe menfaatlerinin ve müsbet ilim görüşünün koruyucusu olmak şerefini muhafaza etmektedir. Yine derneğimiz kuruluşundanberi bu imtiyazlı, mirasyedi, sözde talebe temsilcisi olan birlikle mücadele etmektedir. Bundan böyle mücadelesini sıklaştracak ve bu hale son verinceye kadar çalışacaktır. Bu mücadele talebe hakları yolundaki çalışmalarımızın bir parçasıdır. Bunların genlik adına yaptıkları faaliyetlerle vicdanlar üzerindeki baskılarına son vermek bir memleket vazifesidir.

Biz bu hususları kısaca Rektör'e anlattık. İdare heyetimiz çalışmalarını hızlandırmıştır. Yakın bir zamanda bu yanlış ve zararlı kararın düzeltilmesi için senetoya müracaat edecektir. Haklıyız ve talebe arkadaşlarımıza güveniyoruz.

TOPLANTILAR

★ İstanbul Yüksek Tahsil Gençlik Derneği 14 Nisan İspanyol demokrat gençliğini destekleme gününe dernek çapında katılmıştır. Açışı yapan sözcü bu günün öneminden bahsederek, bugün irticaın daha rahat ve hayasızca faaliyetlerine devam ettiğini, vazifemizin büyük olduğu kadar da zor olduğunu belirtmiş, ve mücadele için aydın gençliğin birleşme lüzumu üzerinde durarak, mücadele dışında kalanların memleketine ve insanlığa ihanet etmiş olacaklarını söylemiştir. Bundan sonra dernek başkanı muhtelif kaynaklardan yapılmış derlemeleri okumuştur.

★ İstanbul Yüksek Tahsil Gençlik Derneği kültür komisyonunun tertiplediği seri konuşmaların 2. si «mühendisliğin cemiyetteki rol ve problemleri» konusunda yapılmıştır. Bilhassa yol dâvası üzerinde durulmuş, şose yol inşaatının yanlış bir esasa dayanışından kalkınmamızda menfi rolü olduğu belirtilmiştir.

irtica karşısında bizi bulacak

(Baş tarafı 1 de)

ğu ve sevdiği namuslu bir insanını kaybediyor. Tabiidir ki, onun cenaze törenine iştirak edecektir. Radyolar ne kadar oyun havalarını çalarlarsa çalsınlar o müteessirdir, üzgündür tabiî...

Fakat asırlardır fakir halkımızı uyuşturarak soyup soğana çeviren ,her ileri hareketin karşısına dikilen, Atatürk düşmanı, inkılâp düşmanı, halk düşmanı irticaa ne oluyor bu arada? Softalara, ne oluyor? Yobazlara ne oluyor? Onları bir avuç Faşist Turancıdan gayri destekleyen akılı başında tek vatansever yoktur bu memlekette. Biz Atatürkün cenaze merasimini de hatırlıyoruz. O gün bütün Türk halkı büyük ölüsünün arkasından kanlı göz yaşları dökmüştü. İrtica o gün neye kuvvetini gösteremedi, neye Arapça ezanlar okunmadı, niye Ticanî tarikati adliye sarayını basmadı? Softalar, Şeyhler, Dervişler neredeydiler o gün?

Evet, o zamanlar okullarda bizlere irticaın halkımızı nasıl afyonladığı öğretiliyordu. O zamanlar bize hayatta en hakikî mürşidin ilim olduğu öğretiliyordu. Bugün ayni şeyleri söylemeğe veya yazmağa kalkanlar takibata uğruyorlar, ayni okullarda din dersleri okutuluyor, ilâhiyat fakülteleri açılıyor, yeniden tarikatler, tekkeler kuruluyor, envai çeşit dinî dergiler ortalığı kaplıyor. Bugün dinî müesseselere devlet hazinesinden tahsisat ayrılıyor. Memleketimizin millî gelirini dış memleketlerde bırakmalarına rağmen hacılara en büyük kolaylıklar sağlanıyor, ilh... Bütün bunlardan anlaşılıyor ki, irtica Mareşalın cenaze töreninde birdenbire hortlamış değil, Atatürkün ölümünden sonra ona en mükemmel imkânları sağlanarak ihtimamla geliştirilmiştir.

Fakat halkımızın arzuladığı, hilâfetin, şeriatçilerin, şeyhlerin, dervişlerin yeni bir saltanatı, Arapça ezanlar, tarikatler, tekkeler; türbeler; filân değil gerçek bir hürriyet gerçek bir demokrasi, devamlı bir sulhtur. Onun arzuladığı işsiz kalmayıp yarınından emin olmaktadır. Onun arzuladığı topraktır, makinadır, fabrikadır, okuldur, ilâçtır, hastanedir... O ister ki, ona hor gözle bakılmasın, bu zulûm bitsin artık. O ister ki rahat bir nefes alsın... Artık insan gibi kardeşçesine yaşasın.

Halkının gerçeklerini yakından tanımayı vatan borcu bilen, onun, bugün içinde bulunduğu tahammül götürmez durumuyla bağrı yanan, kuvvetini gene halkından alıp tarihi sorumluluğunu bütün müşahhaslığıyla yaşıyan inkilâpçı memleket evlâtları, hür ve aydın gençlik, onun arzularının gerçekleşmesi yolunda irtica ve faşizmin bütün bu hilelerine karşı gözünü budaktan esirgemeksizin savaşacaktır.

A. TERZİALİGİL

Akademide neler oluyor

Güzel Sanatlar Akademisi ötedenberi öğrenci haklarının en az tanındığı ve riayet edildiği bir yüksek okulumuzdur. Öğrenciler bir dernek kurmak için uzun zamandanberi çalışıyorlardı. Fakat, 1939dan önce kabul edilmiş olan, müphem, hattâ içinden çıkılmaz ifadelerle dolu olan talimatname hükümleri gereğince **«Akademi öğrenci Derneğinin tabiî başkanı akademinin müdürü»** olmaktadır. Bu durumda kuracakları derneğin öğrenci haklarını koruma yolunda hiç bir mustakil ve müspet fanksiyonu olamıyacağını bilen öğrenciler her seferinde bu düşüncelerinden vazgeçtiler.

1948 - 49 yılı başında - talimatnamenin hükümleri aynen baki kalmasına rağmen - müdürün, öğrenci derneğinin faaliyetlerine her hangi bir surette müdahale edilmeyeceğini bildirmesi üzerine dernek kuruldu. Tabii olarak bu söz lâfta kaldı. Böylece derneğin en büyük muvaffakiyeti, yılda bir **«balo»** hazırlamaktan ileri gidemedi. Bu yıl kongrenin büyük ekseriyetiyle seçilen idare heyeti el altından yapılan tazyiklerle istifa ettirildi; ikinci defa, seçilen idare heyeti de beğenilmedi ve o da ayni şekilde iş göremez bir hale geldi.

Kendi meseleelri ve sanat problemleri üzerinde kafa yoran, fikrî hamleler yapmak isteyen öğrencilerin bazı dergilerde yazı yazması ve düşüncelerini halk ve talebe efkârına anlatması da bir kabahat oldu. İdareciler akademi öğrencilerini önce uzun, uzun ve ısrarla sorguya çekerek faaliyetlerini baskı altında tutmayı ümit ettiler. Fakat bununla isteklerine erişemeyince yayın yapmalarını tamamen yasak ettiler. Halbuki bu, bütün vatandaşlara kanunla verilmiş bir hak olup, suçu istilzam edecek bir hâl zuhûrunda karar verecek yetkili makamlar akademi idaresi değil, ancak mahkemelerdir. Şunu da belirtelim ki, akademili arkadaşlarımızın yazıları ve çıkardıkları dergiler alkışlanmağa lâyık bir teşebbüstü ve memleketimizdeki önemli bir boşluğu da kendi çerçevesinde doldurmağa gayret ediyordu.

Gene çalışkan ,daha bilgili öğrencilerin, arkadaşlarına faydalı olacak konferans ve konuşmalarına engel olundu.

Akademi öğrenci derneğinin, kurulacak Yüksek Okullar Birliğine ve onun vasıtasile federasyona katılmasına müdür tarafından karar verildi, temsilciler de gene müdür tarafından seçildi.

Bu şekilde kurulan birliğin öğrencileri ne dereceye kadar temsil edeceği ve öğrenci haklarını ne dereceye kadar koruyacağı açıktır.

Son zamanlarda akademi müdürü, gene akademiden mezun genç sanatkârların okul bahçesine girmelerini bile yasak etti. Böylece öğrencilerin ağabeylerinden genç sanatkârların da hocalarından faydalanmalarına set çekildi. Genç sanatkârlar arkadaşlarını ve hocalarını görebilmek için akademi kapısının dışında beklemek veya bahçenin demir parmaklıkları arasından konuşmak mecburiyetinde bırakıldı. Hiçbir hoca veya öğrencinin bu keyfi karardan memnun olamıyacağı tabiidir.

Ayrıca belli bir öğretim sistemi olmaması ve hocaların ayni düşünce ve sanat görüşlerine sahip bulunmamaları öğrencileri çok müşkül durumlara sokmaktadır. Bu yüzden gerek ders yılı içinde yapılan primli konkurlarda, gerek mezuniyet konkurlarında alınan neticeler birbirini tutmamaktadır. Meselâ bir öğrenci kendi hocasından altı yıllık öğretim süresi içinde çok yüksek notlar alarak sınıf geçtiği halde mezuniyet konkurunda iki yıl üstüste sınıfta kalabilmektedir.

Primli konkurların neticesi de ayni şekildedir:

Mimari Bölümünde:

Ayni olaylar mimari bölümünde de daha fazlasile görülmektedir. Bunlardan birkaçı şunlardır:

Öğrenciler «milli mimari yardımcı dersi» nden iki yıl üstüste sınıfta bırakıldılar. Sonradan dersin ve öğretim şeklinin yanlış tatbik edildiği anlaşılarak öğrencilerin hakları tanınmışsa da kaybedilen vakitlerin telâfisi tabiidir ki mümkün olamadı.

Bu vakıa karşısında idareci ve hocalara karşı azalan itimadı tamamen ortadan kaldıran bir haksızlık daha yapıldı. Mezuniyet konkurunda öğrencilere not takdir edilirken talimatname yanlış tatbik edildi ve 11 öğrenci bu yanlış tatbikatın kurbanı olarak sınıfta bırakıldı. Bu öğrencilerin bütün ikazlarına rağmen bu yanlış yolda devam edildi ve yapılan müracaatler göz önüne alınmadı. Fakat hiç bir şeyden yılmadan ve medenî cesaretle haklarını aramaktan vazgeçmeyen öğrenciler **Danıştay'a** başvurdular ve emeklerinin karşılığı olan diplomalarını ilâmla aldılar. İşin tuhaf tarafı, **mimar olamazlar** diye diploma verilmeyen öğrencilerin bazıları, talimatname doğru tatbik edildiği zaman iyi derece ile mezun olmuşlardır. Arkadaşlarımızı tebrik ederiz.

Ne yazık ki, haksızlıkları ve keyfi hareketleri sabit olanlar halâ akademiyi idareye devam ediyorlar.

I. KADRİ

Harç dâvamız

(Baştarafı 1 inci de)

tekliflerinin uygun görülmediği şeklinde bir cümle ile cevap verilmiştir.

İşte böyle günün en önemli öğretim problemlerinden birini teşkil eden ve talebenin müşterek bir dâvası hâline gelen harç derdi geçenlerde İktisad Fakültesi 1 ve 2 inci sınıflarının münâzara konusu oldu. Derme çatma bir jürinin reylerine istinat ettirilen bu münâzarada «Harç sistemi kaldırılmalıdır» tezini kuvvetli ilmî esaslara dayandıran 1 inci sınıf ekibi, münâzara tekniğinin icaplarına diğer ekipten çok daha uygun bir savunma yaptığı ve dinleyici öğrencilerin alkış ve oylarını topladığı hâlde, kaybetti. Jüri azâlarından birine bu mağlûbiyetin sebebi sorulduktan şöyle bir cevap alındı:

— Azalan tesir kanunu!

Bu lâf orada bulunan öğrencilerin hepsini güldürdü.

Şu yukarıdaki misâl gösteriyor ki, velevki bir münâzarada dahi olsa, bu önemli mesele, işine gelmiyenler tarafından benimsenmemektedir. Bu gerçek karşısında Fakülteler öğrencilerine şu yol üzerinde yürümek düşüyor: Birleşerek harç sisteminin kaldırılmasına savaşmak!

İstanbul Yüksek Tahsil Gençlik Derneği Üniversite talebesinin bu hususta kendisine yardımcı olacağından emin bulunmakta ve harç sisteminin kaldırması için sonuna kadar mücâdele etmek azmini taşımaktadır.

İ. Berktay

T M T F kongresi

(Baş tarafı orta sayfada)

nın bütün demokrat ve ileri kuvvetleri, birkaç bezirgânın menfaati uğruna insanlığı harbe sürüklemeğe çalışan, harp kıştırtıcılığı yapan emperyalizmle mücadele ediyor. Bugün dünya gençliğinin en önemli problemi budur, barışın korunmasıdır. Durum böyle iken federasyon WAY ye ne sunuyor. Harb kışkırtıcılığı...

Bir kaç ay önce İstanbula gelen WAY genel sekreterinin gazetecilere verdiği beyanattan da anlaşılıyor ki, yukarıdaki görüş W A Y'nin esas karakteridir Bu da gösterir ki WAY bütün dünya gençliğin değil sadece bazı memleketlerdeki, hâkim zümrenin menfaatlerini gençlik yönünden destekleyen teşekkülleri temsil etmektedir:

Türk tezinde birinci madde «WAY nin Birleşmiş Milletlere bağlı konsültatif komisyon haline ifrağı» dır, Dünya milletleri arasında iş birliğinden tamamen uzak ve dünya gençliğinin küçük ve muayyen bir kısmını temsil eden bir teşekkülün Birleşmiş Milletlerde yeri olamaz.

Türk tezinin üçüncü maddesine gelince «WAY nin kendisine bağlı teşekküllerin seyahatlerinde her memleketin tenzilât yapmasını temin» dir. Teklif ilk bakışta parlak görülüyor. Fakat bugünkü şartlarda hiç de parlak değil. Bir defa teklif sadece WAY ye üye teşekküller için yapılmakta, inhisarcı bir zihniyet taşımaktadır. Bunun bütün talebeler için kabul edildiğini farzetsek bile, tatbik imkânlarını düşünürsek bundan bir avuç beyzadenin faydalanabileceğini görürüz... Talebe geçim derdindeyken talebe hayat şartlarının zorluğu, harç masrafları ve eğitim sistemindeki türlü düzensizlik altında ezilirken ona tenzilâttan bahsetmek gülünçtür...

Hepimiz muhtelif memleketleri gezmek görmek isteriz. Fakat önce büyük talebe yığınlarının günlük dertlerini gidermeğe çalışalım. Kuvvetlerimizi hakiki talebe menfaatlerinin savunulması yoluna yönetelim. Elbet bir gün çoğunluğun faydalanabileceği seyahatler kabil olacak bütün dünya talebeleri birbirlerini kucaklıyacaktır.

IUS konseyinden neler öğrendik?

(Baş tarafı orta sayfada)

temellendirilmiş olan ve doğrudan doğruya her memleketteki talebe meselelerine tatbik edilebilen bir program hazırladı. Dördüncü olarak da, bu Konsey Amerikalı talebeler için başka bir cihetten önemli idi; çünkü onların grubu kurul toplantılarında biz, Amerikalı talebelerin bir yığın çetin problemlerle karşı karşıya olduğumuz bir zamanda vuku buldu..

Dünyadaki talebeler ait problemlerin mahiyetini merak eden kimsenin Konseyde ortaya konan malzeme zenginliğinden faydalanmaması imkânsızdı. Bu malzemeden haberi olan kimse İUS in siyasetinin anahtarını anlamakta ve bu siyasetin tesirli bir şekilde gerçekleşmesile ilgili bütün talebeler için önemini takdir etmekte yanılmıyacaktır. **Diğerlerini gölgede bırakan bir vakıa** varsa, o da bütün demokrat talebelerin problemlerinin birbirinden ayrılmıyacağı ve bu problemler üzerinde durmayan ve kendilerini dünya talebe birliğinden ayrı tutan talebelerin, şuurlu veya şuursuzca kendileri ve mensup oldukları kütleler için hür, tam ve sulhçu bir eğitime mâni olduklarını açıkça göstermesidir.

Dünya talebelerinin belli başlı ihtiyaçları ve gayeleri birbirine benzer.

Bununla beraber bu gayelere ulaşmakta talebelerin karşılaştıkları engeller bulundukları yerlere göre değişir. Sömürge,yarı - sömürge olan veya baskı kullanılan yerlerde, talebeler millî bağımsızlık ve eğitim sisteminin gelişmesini sağlıyacak bir ekonomik durum temin etmeğe çalışır.

Bir eğitim sistemine sahip olabilen talihli talebeler de ilk olarak eğitimin faydası, uygunluğu, harçları, programların muhtevası ve idare cihazındaki talebe mümessilleri mesalelerile mşgul ourlar. Bütün talebeleri temsil eden İUS, bütün bu problemlerle ilgilenmelidir. **Bununla beraber barışın temini problemi bütün diğerlerinin başında gelir. Barışın korunması İUSin kuruluşunun temel gayelerinden biri idi ve bugün talebelerin karşılaştığı en çetin problemdir. Hiç bir eğitim sistemi barışsız gelişemez.**

Konseyde bu meselelere ait pek çok malûmat toplanmıştı **İUS'in programı da üç büyük gayeye yönelmişti: Barış, bütün halkların millî bağımsızlığı, ve eğitimin demokratlaştırılması.** Bu gayeler dünyanın her yerindeki talebelerin temel ihtiyaçlarını ve haklarını temsil ediyor. Konseyde hazırlanan program İ. U. S.'in bu gayelerini sağlanmasındaki tesirini arttırmak esasına dayanıyordu. Bu program bütün talebelerin dikkatine, desteklemesine ve faal olarak iştirakine lâyıktır.

Biz, yatılı yatısız Tıb Talebeleri Birliği, Tıb talebelerinin ve genç hekimlerin tam bir eğitim görebilmeleri, bu eğitimin bütün sınıflar için mümkün olabilmesi, ekonomik ve sosyal engelleri yenmesi için giriştiğimiz harekette öğrendik ki, eğer muvaffak olmak istiyorsak talebe arkadaşlarımız, hocalarımız ve vatandaşlarımızla ısrarla ve iş birliği yaparak çalışmalıyız. Akademik hürriyet eğitimin ticarileştirilmesi ve toplumun eğitim üzerinde yaptığı baskı gibi problemlerle uğraştığımız müddetçe gördük ki, bu problemler beynelmilel talebe durumundan ayrılamaz. Biliyoruz ki, Amerika talebe topluluğunun üyesi olarak bizim gayelerimiz, dünyanın bütün talebeleri mükemmel ve barışçı bir eğitimden ayni şekilde faydalanmadıkça; elde edilemiyecektir. İUS bizim arzularımızın beynelmilel bir seviyede ifadesi oluyor. O, bizim faaliyetimize beynelmilel bir destek teşkil ediyor.

İUS talebeler arasında tecrübe ve malûmat mübadelesi temin etti. Bu bilgiye dayanarak talebelerin ihtiyaçlarını tatmin etmek için sarfettikleri gayreti destekliyen bir program meydana getirdi. Tecrübelerimiz gösteriyor ki, İUS'e iştirak etmek A.B.D. nin talebeleri için çok faydalı olacaktır. Böyle bir iştirak Amerikalı talebelerin problemlerini başarılı bir şekilde ele alması için zorunludur. Bundan başka, Amerikalı talebelerin beynelmilel talebe topluluğuna çok faydalı şeyler katacaklarına inanıyoruz.

Taban tabana zıd...

MTTB Ed. Derneğinin gayelerini açıklıyoruz

Son günlerde yurt ve dünya basınının tarihin en büyük adlı hatâsı diye vasıflandırdığı Nâzım Hikmet dâvasının **«İstanbul Yüksek Tahsil Gençlik Derneği»** en önemli bir memleket meselesi addederek bir kaç telgrafla malûm makamlara protestoda bulunmuştu. Bu hareketin en büyük manâsı meseleyi bir hak ve hukuk münâkaşasının neticesi olarak ele almasındaydı.

Millî Türk Talebe Birliği sert halindeki beyannamelerinden birinde (Cumhuriyet - 16.IV.950) hiçbir utanç duygusu taşımaksızın - bu meseleye ait bildiklerini tekrar ederken - İ. Y. T. G. D. ine de saldırıyor. Üzerinde ayrıca durulması gereken birçok demagojiden sonra: «Şunu da hatırlatırız ki, diyor; Yüksek Tahsil Gençlik Derneğinin prensiplerile bizimkiler taban tabana zıddırlar.»

Mademki öyle.. Biz de İstanbul Yüksek Tahsil Gençlik Derneği - nin ana nizamnamesinde benimsediği prensiplerin belli başlılarını taban tabana zıt bir şekle sokarak Millî Türk Talebe Birliğininkilerini elde ettik. Halk oyuna ilân ediyoruz. İftihar etmek onların hakkıdır:

«ÖnSöz»: Üniversiteli ve Yüksek Okullu Arkadaş:

Türk gençliğinin yüksek haslet ve kabiliyetlerini yurd ve dünyaya tanıtmağa **mani olmak,** bu günkü şartlar içinde okuma gayretlerimize engel olan birçok ihtiyaçlarımızı imkân nispetinde **arttırmak** ve bibirimize karşılıklı yardım ellerimizi **uzatmamak** büyük Atamızın bizlere emanet ettiği Cumhuriyetin biz gençliğe vermiş olduğu **haklardan vazgeçmek** her türlü **ilerilikle** yılmadan savaşarak daima **geriye** ve daima **karanlığa** doğru güvenli adımlarla yürümek amacile (**bazı teşekküllerin himayesinde**) **M. T. T. B.** kurulmuştur.

Sunduğumuz ana nizamnamemizdeki gayeler bu günkü şartlar içinde bir çırpıda yapılıverecek kadar kolay değildir. Fakat kıymetli yardım ve çalışmalarınla her güçlüğü yeneceğimize ve kısa bir zamanda bir çok **kötü** işler başaracağımıza inanıyoruz.

Bu birlik senin en geç kurulan **kendine ait olmayan** birliğindir. Ona üye ol...

M. 2 - Mevzu ve gaye: Mevzuu, İstanbul üniversite ve yüksek okullarındaki öğrencilerin her bakımdan dünya çapında bir olgunluğa ulaşmasını gerektiren imkânları **yok etmek,** ve gençler arasında **şuursuz** ve **menfi** bir birlik ve **gayri samimilik** yaratmaktır.

«Talebelerin ilim ve sanatın bütün şubelerinde kabiliyetlerini geliştirmek imkânlarını **baltalamak** maksadiyle herkesin istifadesine açık kütüphane, okuma odaları, atölyeleri **yıkmak.»**

«Güzel sanatların bütün kollarında talebelerin istidatlarını aksettirecek konserler, resim ve heykel sergileri, sahne gösterileri, şiir ve edebiyat saatlerini **asla tertip etmemek»**

«Derneğin umdelerini sahifelerinde aksettirecek, talebelerin hak ve menfaatlerini **emirle baltalamağa** yarayacak, fikir ve sanat hamlelerini **köstekliyecek** bir mecmua neşretmek»

«Talebelerin fikir gelişimini **menfi** bir şekilde **geriye** ve **kötüye** doğru sevketmek amacile çeşitli mevzuları üzerinde **münazaralar** tertip etmek ve bunlardan umumun **işini bozmağa** yarayacak olanları broşür halinde neşretmek»

«Yoksul talebelere kitap ve diğer ders ve lâbaratuar levazımatını temine **kati surette mani olmak.»**

«Kültür, müzik, sanat ve spora ait gençlik hareketlerni **kösteklemek** için yurd içinde ve dışında sık sık **temaslardan kati surette** kaçınmak ve böylece talebelerin yurd ve dünya ile olan ilgilerini **azaltmak.»**

»Her türlü **ileri** fikir ve hareketlere karşı savaşmak» **«Saf bir ırka mensup olduğunu yüzde yüz kan tahlili raporile isbat etmiş bulunan** ve bu nizamnameye uygun hareket edeceğine söz vermiş bulunan **muayyen bir kısım** Üniversite ve Yüksek okul talebesi birliğe üye olabilir.»

Hür Gençlik

AYLIK DERGİ

Sahibi ve Neşriyatı Fiilen İdare Eden: NİHAD SARGIN

Abone Şartları:
12 sayısı: 200 Kr.
6 sayısı: 110 Kr.
Dış memleketlere 2 mislidir
İdare yeri: Süleymaniye Mimar Sinan Caddesi. No: 114

Her türlü muhaberat P.K. 47 Aksaray — İstanbul

Baskı: Onan matbaası